

آبونه شرائطی : هر یر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) اقلی ایلی
(۲۲۵) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) ، آلتی آیلنی
(۲۵۰) غروشدور.

نسخه سی ۷,۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عدددر .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدله بن
یازیلر اعاده اولنماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد ماکف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

آرده سی تبدیلیله آریجه
• غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینک
فرانسیزجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندردلیکی زمان نهیه
دائر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سیل الرشاد

الشرق والک

شماره ۱۰۵۰۰۰۳۰۳۱۳

جلد ۲۴

۲۸ اغستوس ۱۳۴۰

* پنجشنبه *

۲۶ محرم ۱۳۴۳

عدد ۶۱۴

افندی اسلامیه نك اسلامیه

ملل محکومه صرمنه کچمش اقوام ایله حال تماسده بولونماقی ، بر
طرفندن ده اروپا و آمریکا خارجنده نشر انجیله چالیشان دعاة دینک
تدقیقات غیرتکشانه سی شرق ایله غرب آره سنده طولماز ظن اولومان
اوچورومی ایجه طولدیرمشدر .

بوعصر اخیر نورومعرفت یورولمق بیامه بن مجاهدین علم و حقیقت
سایه سنده امر تعارفده اعصار سابقه فی فرسخ فرسخ کچمش اولایغندن
وقتیله « سارازنلر » ، « تورکلر » حقه نه تداول ایدن عجیب و غریب
روایات بی معنادن اثر قلاماشدر دییه بیلیرز . آوروپالیلرجه مسلمانلرک
مشرك ، خصائص انسانیه دن محروم ، تخریب بلاد و تعذیب عباد
موکل بلای آسمانی دییه تلقی ایدلدکلری زماندن [۱] له الحمد پک اوزاق
بولونیورز . افکارده کی بو تحول عظیمک سینی هرشیدن اول فکر
علمینک ، فکر انتقادک بالجله معلومات بشریه ساری برحاله کله سنده ،
هیچ بر حقیقی دلیلسز تصدیق ایتک شانندن اولیان مناهیج علمیه نك
صنوف متفکرینک کافه سی یننده انتشار ایلش بولونماسنده آراملیدر .
بز مسلمانلر عشق حقیقتله سراپا مشبوع اولان بو مساعی جلیله نك
نه درجه متدار وشکر کذارای ایه ک ، آتی انسانیت حقه نه قلیلیرمز
اودرجه ابریز املدر . [۲]

[۱] « هازی دوقاستری » نك « اسلام » نامنده کی اثرینه باقلسون .

[۲] بالقان حربندن بر قاج آی اول قلمه آلمش اولان بو سطرلرک
آوروپا صنف متفکرینه قارشی مشبوع اولدینی حسن ظن و صمیمیتی بوکون
کندی حسابمه مهم برمقدارده اسقولطو ایتکه مجبورم ، زیرا صوک فلاکتلرمن

دارالفنون مدرسلرندن استاد محترم احمد نعیم پک افندی حضرتلرینک بو
عنوان ایله انتشار ایدن اثرلرینک مقدمه سیدر :

مدینت غریبه نك الیوم حائز اولدینی موقع حاکمیت آوروپا اقوامی
بوخا کدایک هر نقطه سنده اقوام سائر ایله ضروری بر تماس دائمده
بولوندورمقده اولدیغندن بین الملل تعارف احتیاجی کوندن کونه کسب
شدت ایتکده در . شرقیلرک آوروپالیلری ، آوروپالیلرک شرقیلیری
کرکی کی طانیماقی خصوصنک حیات اقوامک اک مبرم لوازمندن عد
ایدله جکی دوره چوقدن بری حلول ایتمشدر . آوروپالی اولمایان
اقوام ایچنده مسلمان نامی آلتنده مجتمع و بحر کیر ایله بحر محیط
اطلاسی آره سنده یکپاره بروجودکی متمکن بوزلرجه میلیون راده سنده
بر کتله عظیمه اقوام واردرکه السنه و الوانی و صرف محلی اولان
بعض اهمیتسز اعتیاداتلری اعتباریله یکدیگرندن آیری اسملرله یاد
اولنقله برابر ینه دین و آیین و ینه دینلردن مقبوس - اطوار و عادات
نقطه نظرندن ینلرنده پک صیقی و عمومی بر رابطه موجوددر . بو
کتله عظیمه بشرک اک بویوک قسمی آوروپا مستعمرلرینک زیر اداره
حاکمانه سنده بولوندقلری جهته بو اقوامک - دینلری قدر - اخلاق
وعاداتلرینک مبتنی اولدینی اساسلری بیلمک ، اوکر نك ینه او مستعمرلرک
منافی اقتضاسنددر .

واقعا بر عصری متجاوز زماندنبریدر بر طرفدن مستشرقلرک
خزائن آثار اسلامیه ایچندن اقتباس نفائسه اوغراشماقی ، دیکر
طرفدن مستعمرلرک کرک تجارت و کرک اداره مملکت کی وسائل ایله

غرب متفكرينك اخلاق وعادات شريقي تصوير ايچون وجوده
كثيردكاري مجلدات عديده نك تدبي بز شرقيلىر حقنده ابى صحيح بر
فكر ايدنك خدام اولمده ايسه ده مؤلفلك تخالف انظارى دائما
بعض مهم جهاتك لايقيه تنور ايتسنه مانع اولديغندن بزه عائد لوحه
تصويرك ينه بزم المزله ترسيم ايدلمه سى البته فوائد عظيمه يي موجب
اولور. بناء عليه بورساله ده توركياده اخلاق وآدابك وعادات ومشاربك
نه شكلده ونه كبي اساسله مستند اولدينى بيان اولوناچق ؛ و بوراده
سرد ايديله جك حقايق بك جزئى فرقرله بوتون عالم اسلامه منطبق
شيلر اولاجنندن بو اثر ايكي باشلى بر فائده تايمين ايتمش اولاجقدر .
ميرده اولدينى كبي قواعد اخلاقيه يي ، واجبات انسانيه يي ،
حيات بشري تنظيم ايدن ، معاملاتك قوانين ناظمه سنى انسانله ايلك
تعليم ايدن ديندر . اقوامى سر منزل سعادت وترقيه ايصال ايتك
شانندن اولان بو قواعد و قوانين هانكى قومك ديننده ده مفصل
وصريح ايسه او قوم محنة شتون طالمده ده پايدار و عامه نوع بشر
حقنده ده لطفكار ايزلر بيراقشدر . كذلك بو قواعد و قوانين هر
هانكى قومده مطلوب اولان درجه سعادتى تكفلدن قاصر قالمش
ايسه دينك بو جهتده كى نقصانى اوقومك عقلاسى ، فلاسفه سى اكمله
چالشمشدر . افكار فلسفه نك حيات اقوام اوزرنده كى تاثيرات عظيمه سى
غير منكر اولمقله برابر انظار اهل تدقيقده خفى قالمايان مهم بر نقطه
وارد كه اوده نظريات فلسفيه نك - عوام ناسك تكامل ذهنيسته
خدام اولدقلى حالده - تسخير قلوبده و مسالك اخلاقيه يي اعماق
ارواح قدر ركز و انفاذده دين وعقيدده مرتبه سنده اظهار حاكيت
ايدمه مه ليدر . نظريات فلسفيه نك تخالفي ايله برابر فلسفه نك حریت
تفكر واستدلاله آجدينى شهراه واسع بو حاكيت طبعيله مانعدر .
تاريخ نوع بشرك هر صيفه سى بزه كوستريوركه خواص و عوامى
حيران ايدن فضيلتلك ، وله بخش عقول اولان اعمال خيريه نك ادوار
انكشافى دائما عقيدده و ايمانك راسخ اولدينى زمانله تصادف ايتمش
وعقائدك انفساخ دورلرنده ايسه دائما رذائل و قبائح جمعيت حكمران
اولا كمشدر .

مبنای استقرارى دين اوزرينه مؤسس اولمايان صرف عقلمه مستند
قواعد اخلاقيه ، بلله دكاري نظرياتك صدقه برايمان قوى درجه سنده
قائل اولان زمرة متفكرين ايچون بلكه دستورالعمل اولابيلير ايسه ده
- كه بوزمره نك آزلغنه دليل آرامق بيله زاندر - هواى يكروزه سى
برحيات پايداره دكيشمه يي ايشدن بيله صايمان عوام ناس ايچون

اوروبانك مسلمانله قارشى روى فتانده طاشيدينى تقاب رايى بيرتوب آتمش
واعصار اخيره مدنيتك غربيلرك يالكز دماغلرني تربيه ايدوب روحلرني ،
قلبلرني قرون وسطى بيت مظلمندن تخلص ايدمه بيلكدن هنوز بك اوزاق
اولدينى اثبات ايلمشدر .

- كه ناسك اكثريت عظماسنى تشكيل ايدن بونلردر - هيچ بروقده
واجب الانباع اولمق فضيلتى حائز اولاماز . قواعد اخلاقيه نك الكوى
مؤيدانى ديننده در . وصاياى اخلاقيه نك الكبيوك حارسى ، حاميسى بر
قادر مطلقك يوم آخرته عبادنى تنعيم ويا تعذيب ايدمه جكى حقنده كى
ايمان قويدر .

بلاد اسلاميه ده اخلاقك اسالاساسى دين جليل محميدر .
محاسن اخلاقك ، فضائلك على الدرجات الك پست طبقه اتدن الك على
محافله قدر بالجمله صنوف خلق آراسنده نشر و تعميمنه سبب اولان
شريعتدر . مسلمانلر رذائل و مساويدن تحلى و فضائل و محاسن ايله تحلى
ايچون « كتاب » و « سنت » دن بشقه منبع فيض وعلمه عرض افتقار
وحضرت پيغمبرك (صلى الله عليه وسلم) دست تربيتنده يتيشن اصحاب
كزين ايله آنلك پرورده لرى اولان تابعيندن باشقه رهبرله ، نمونه لره
اعتبار ايتمه مشلدر .

هند ايله يونانك بر آره لق اسلام اله كچن متروكات فلسفيه لرى
مسلمانلر ده اخلاقك سيرعموميسنه تاثير اعتباريله هيچ برايز راقاماشدر .
واقعا هندك « كليله و دمنه » سى ابن المقفعه ، افلاطون ايله ارسطونك
كتب اخلاقيه سى فارابيلره ، ابن سينا لره ، ابن مسكويه لره ، طوسي لره ،
ابن رشد لره بعض اثرلر القا ايتمش ايسه ده بونلردر كى دساتير عمليه قرآن
ايله حديثك سيل خروشان وصاياسنه قارشى اثبات وجود ايدمه جك
قدر روحسز كورونمش و قلوبى تربيه ايتك خاصه سى يالكز منبع
نبوتدن صادر اولان اوامر و نواهى ايله بونلرى دستور العمل اتخاذ
ايدن ارباب فضيلت و معرفته منحصر قالمشدر .

فى الحقيقة دين اسلامده كى حكمت عمليه نك محتوى اولدينى تفصيلات
خرده سنجانه برنظر انصافپورى حيرته الفا ايدمه جك درجه ده كشيذر .
دين اسلام حقيقه دين اخلاقدر . قرآنك هر هانكى آتى تدقيق ايدلسه
يامنطوقنده ، يامفهومنده انسانلرى راه هدايت و فضيلته سوق ايدمه جك ،
سعاده مانع اخلاق و افعالدن تحذير ايله جك ارشاداتى كشف ايتكمده
كوجلك چكلمز . قرآن كريمك ارباب تتبعه كران كله جك ، ايچندن
چيقيلاميه جق برشيئى وارسه اوده منحصر آ اخلاق و آداب متعلق اولان
آيات كريمه يي انتخاب و تصنيف ايتك مشكلاتندن عبارتدر . بوده
قرآندن ، دين اسلامدن الك مهم غرض و غايه نك تحسين و تصفيه
اخلاق بشر اولماسننددر . حضرت پيغمبر حقنده قرآنده وارد
اولان الك بيوك ثنا و تعظيم « وانك لعلى خلق عظيم » آيت
كريمه سيدركه « شهبسز سن محاسن اخلاقك بك بويوك برمرتبه
عاليه سنى حائزسك » ديمكدر . حضرت رسول اكرم (صلى الله عليه
وسلم) ده كندى غايه بعثتى « انما بعثت لاتمم مكارم الاخلاق »
حديث شريفى ايله تعين ايديبورك « بن آنجق مكارم اخلاقى تماملامق

« اجتماعی حریت » لڑدہ کیفیت برعکسدر۔ حریت اجتماعی مطلقاً بر اہلیت، بر استحقاق، بروظیفہ نتیجہ سندہ بذاتہ حصولہ کلیر۔ وظیفہ اجتماعی حریت اجتماعی بی تولید مثبت وجہلر داخلندہ انکشافی تأمین ایدر۔ اجتماعی وظیفہلر تکمیل ایتدجکہ حریتک ساحہ سی کنیشلر۔ بوعتبار ایلہ ملتک حیاتندہ عامل اولان الک قوتلی براساس، حریت سیاسیہ دکل، حریت اجتماعیہ در۔ چونکہ حریت اجتماعیہ نک موجودتی حریت سیاسیہ ایچون یکانہ برمسند تشکیل ایدر۔ شمدی بو حریتک حدود و شروطنی و تأثیراتی تدقیق ایدہلم۔ حیات اجتماعیہ معشری بر حیاتدر۔ حیات فردیہ بوجامعہ نک تحتندہ مستر بولونور۔ انسان منفرد و دیگر انسانلردن آیری بولندجہ عمومی برطاقم وجائب و ضرورتلر حس ایتیمہ بیلیر۔ فقط تماس باشلادجہ مناسبت شخصیہ برطاقم متقابل وضعیتر احداث ایدر۔ قوانک تکشیفہ محتاج ایشلردہ تشریک مساعی ایدہ بیلیمک ایچون حسن معاشرت، یاخود دشمنلردن تحفظ ایچون مدافعہ کی خصوصانندہ ابتدائی اشکالی کورولن متقابل حقوق ووظائفک مدنی ہیئت اجتماعیہلر آراسندہ مختلف صفحات و تجلیاتی برامر طبعیدر۔ حیات اجتماعیہ منفعت عمومیہ بی استہداف ایتدیکی کی « حریت اجتماعیہ » دہ حریت عمومیہ بی استہداف ایدر۔ عمومیت ایچندہ کی خصوصیتک وجدان عامیہ مغایر انطباعاتی تعدیل و تسکین ایچون منفعت عمومیہ نامنہ خصوصی و اجتماعی حریتلرک تحدیدی ضرورتی حاصل اولور۔ برملتک حریت اجتماعیہ سی اعضای فردیہ سی آراسندہ کی رابطہلرک انحلالدن مصون بولنسی شرطیلہ و مطلقاً اکتساب ایدلمش بر اہلیتہ انکشاف ایدر۔

هیئت اجتماعیہ نک رابطہلرینی پارچہ لایان، عمومی حریتک فوقہ چیقماق ایستہن شخصی طاقیقیلقلر جمعیتدہ برنوع اسارت وجودہ کتیریرکہ «بودہ اسارت روحیہ» در۔ محیطک قیود و تحدیداتندن قورتوباق، جمعیتک خارجہ چیقماق ایستہن کیمسہلر غیر اختیاری اولہزق نفسلرینک، محیطک و تردیاتک دائرہ تأثیرانہ داخل اولورلر۔ ہیئت اجتماعیہ بی زندہ برحالہ یشانان اخلاقی، حقوقی اسارتی بالطلہ لامق ایستہینلر تدریجاً حریتلرینی مائے ومعناً ضایع ایتیمک محکومدرلر۔

زیرا حریت دساتیری منفعت عمومیہ ایلہ متعارض بر وضعیت کوستردجکہ، افراط ایلہ تقریط پئندہ حد متوسط و متکمل اولان حال اعتدلی احراز ایتدجکہ محافظہ ایدیلہ مز۔ محافظہ ایدیلہ منیجہدہ مادی و معنوی اسارت درحال کنندینی کوسترر۔

مادی اسارتلر علی الاکثر ملتک هیجانی و احراز استقلالیلہ پارچالانیر، ادامہ موجودیت ایدہ مز۔ یالکز معنوی اسارتلر مہلکدر۔ برملتک باشند باشہ حالت روحیہ سی، ذهنیق، شرائط مضرہ اجتماعیہ سی تعدیل و تبدیل ایدلملیدرکہ حریت اجتماعیہ نک استردادی ممکن اولہ بیلسون۔

ایچون بعث اولوندیم، دیمکدر۔ زوجہ طاهرہ سی حضرت عائشہ : « رسول اللہک اخلاقی بزہ تعریف ایت، دنیلدیکی زمان : « اونک اخلاقی قرآندن عبارت ایدی، جوابی ویربور۔

بویلہ بر دعویٰ عظیم ایلہ اورتایہ چیقان بودین، ظهورندن مطلوب اولان غایہ بر ربیع عصر ایچندہ واصل اولمش و تاریخ عالمہ حادث اولان الک بویوک انقلابی وجودہ کتیرمشدر۔ قرآنک حامی فضائل و ماحی رذائل اولماسندن، اویغمبر دیشانک تطبیقاندہ رھبرلک ایتسندندرکہ اصحابی ایچندہ فضائلہ ہربری بر قومہ سرمایہ افتخار اولاجق بونجہ اعظم انسانیت ظهور ایتشدر۔ دینزک مناسی، روحی اخلاق حسنہ ایلہ تخلقدن عبارت اولدینی و مقصود اولان بوغایہ عالیہ بہ وصولہ مدار اولاجق تفرطانک ہیچ بری اہمال ایدلمدیکی ایچوندرکہ یرہ زندہ بوقدر آرز برمدت ایچندہ بوحیرتفزا انقلاب وقوعہ کلشدر۔

احمد نعیم

اجتماعیہ غریبیلر و بوز غریبیلر :

اسارت روحیہ

جوق کیمسہلر واردرکہ « حریت » مفہوملریلہ سرمست حظوظ برحالہ اسارتہ دوغرو کیتدکارینی کوردہ منزل۔ سوء استعمال ایدیلن ہرقائدہ لی شیتک ضرر تولید ایلسی کی حریتک سوء استعمالی دہ روحی و اجتماعی اسارتی انتاج ایدر۔

واقعا حریت، طبع بشردہ مکنون و موجود اک جبلی واک محترم براساس حقوقیدر۔ فقط جمعیتلرک تکالی، افرادک انکشافاتی حریتک معقول و مثبت بر شکلدہ موجودیتیلہ ممکن الحصولدر۔

بو اساس داخلندہ حریتک معناسی « جمعیتلرک و افرادک حیات اجتماعیہ و فردیہلرندہ متقابل حقوق ووظائف دائرہ سندہ سربستجہ تکامل ایدہ بیلملرندن، عبارتدر۔

انسانی، شعوری، حقیقی معنادہ اولان حریت آنجق بودر۔ بوقسہ نفسانی، آفاقی، شہوانی و کیفی آرزولرک تطمینندہ مداخلہ سز و حدود سز بر سربستی دیمک دکلدر۔

حریت یا سیاسی، یا اجتماعی ساحہدہ تجلی ایدر۔ « سیاسی حریت »لر وطنداشلرک مملکتک اداره ساحہ سندہ معین حقوقہ مظہریتی صورتیلہ تبارزایدر۔ فقط بو حریت بر استحقاق و اہلیت نتیجہ سی دکل، بلکہ برطاقم استحقاقلرک، وظیفہلرک انکشافی ایچون قبول اولمشدر۔ حریت سیاسیہدہ حریتک حدودی بیودجکہ متابلندہ او نسبتدہ یوکسک وظیفہلر ظهور ایدر۔